

Čūska paradīzes dārzā

Nacionālā teātra izrāde *Viss par Ievu* – sievietes teātra pasaulē

KINO ir apsēsts ar sevi. Līdzīgi kā sevi iemīlējies Narciss nespēja novērst skatu no paša atspulga, neskaitāmas filmas spoģuļojas cita citā un iztēlojas redzam dievību. Teātra mākslinieki ir pieticīgāki. Viņu māksla liek saprast, ka viss ir zudīgs, un mirklis teātrī patiesi ir mūžības vērts. Tāpēc teātra pasaule bieži vien ir plēsoniska un līdz galējai robežai sakāpināta.

Šis atšķirības nāk prātā, jo Nacionālajā teātrī ir tapusi izrāde pēc slavenas filmas motīviem. Kinokritiķe Dita Rietuma nesen kādā rakstā uzdeva jautājumu: kāpēc Latvijas teātri tik intensīvi iestudē filmu materiālus? (Dailes teātrī nesen pirmizrādi piedzīvoja *Vēl pa vienam*, bet Valmierā – *Telma un Luīze*.) Un no teātra pozīcijām atbildot, jāsaka – visbiežāk tas ir ideju trūkums. Lai gan uzreiz sevi jāapsauc, jo par režisores Ināras Sluckas *Viss par Ievu* tā gluži teikt nevar.

Džozefa Mankeviča filma *Viss par Ievu* uz ekrāniem iznāca 1950. gadā, un tā tiek uzskatīta par vienu no nozīmīgākajām jēlkad tapušajām filmām. Veidota pēc Mērijas Orras stāsta motīviem, filmas centrā ir sievietes, un nosaukumu var izlasīt kā vārdu spēli. Filmas «Ieva» ir Īva Heringtone, jauna teātra fane, kuru zem sava spārna paņem slavena Brodvejas aktrise

Recenzijas
autore —
Zane Radzobe,
žurnāla *Ir*
teātra kritiķe

Tapusi ļoti
laba — ar to
šoreiz saprotot
aktieru —
izrāde

Margo Kreina. Tomēr stāsts patiešām ir par Ievu, proti, sievieti dažādās vecuma un karjeras stadijās, jo, kamēr Margo pārdzīvo laika ritumu, Īva ir sākusi virzību augšup. Turklāt filmas režisors neslēpj – vienīgā atšķirība starp abām dāmām ir tā, ka Īva par Margo vēl nav kļuvusi, bet Margo savulaik ir bijusi Īva.

Filmas konteksts režisorai Inārai Sluckai, šķiet, ir nedaudz pamocījis, jo spiedis turēties pie tāda vēstījuma veida, kas ir sadrumstalots, epizodisks un kurā stāstītājs bieži sevi izdala ārpus stāsta. Izrādē par stāstītāju «strādā» Margo draudzene Kārena Robertsa (Daiga Gaismiņa vai Daiga Kažociņa), kuras vīrs ir slavens dramaturgs Loids Roberts (Egons Dombrovskis), kas nodrošina Brodvejas aktrises panākumus, rakstot lugas tieši viņai. Šim pārim un Margo vīram režisoram Klementam Houvelam (Normunds Laizāns) būs

sava loma arī jaunās karjeristes Īvas dzīvē.

Tomēr inscenējums Inārai Sluckai padevis samērā vecmodīgs, un tas, ka darbība saskaldās it kā izolētās atmiņu ainās, brīžam nojauc ritmu un neļauj piedzimt tai trillera spriedzei, kāda šim materiālam piederētos. Skatoties uz Marijas Ulmanes ilustrējošo scenogrāfiju – uz skatuves ripas lēni grozās dažādas «darbības vietas» –, varētu pat iesaukties, ja ne šo ainu saturu. Jo, par spīti vizuālajai formai, Nacionālajā tomēr tapusi ļoti laba – ar to šoreiz saprotot aktieru – izrāde.

Izrādei ir divi sastāvi, un, ņemot vērā, cik atšķirīgas ir aktrises Maija Doveika un Evija Krūze, no vienas par otru spriest būtu neprāts. Margo lomā esmu paspējis redzēt tikai Doveiku, tāpēc par Krūzes interpretāciju nākas spriest pēc programmiņas. Tajā aktrise, stāstot par savu varoni, akcentē sievietes privātās laimes meklējumus. Savukārt Doveika ar pilnu divas jaudu izspēlē to, cik neiespējami smagi aktrisei ir pat iedomāties, ka vairs neatrodas slavas virsotnē.

Margo ir četrdesmit, un izrādēs, kas orientētas uz divdesmitgadīgām varonēm, viņa jūtas iespiesta stūrī. Un, kaut arī mūsdienu teātri un dzīvā laika likumsakarības ir citas, šo tēmu sapratis daudzas sievietes ne tikai skatuves profesijās vien.

Doveika meistariģi nospēlē sievieti, kas ir liela personība un talantīga aktrise, un spēj sev nemelot. Sabiedrībā,

VISS PAR IEVU

Nacionālā
teātra Lielajā
zālē. Nākamās
izrādes
25. novembrī,
3. decembrī.
14–45 €.

IR IESAKA

20. NOVEMBRIS

KONCERTS. THE TIGER LILLIES KULTŪRVĪETĀ HANZAS PERONS

Legendārā britu grupa atgriežas Rīgā ar jaunu programmu *Serenade from the Sewer*. Šis groteski skaistais stāsts izgaismos dzīves divaino un tumšo pusi, sabiedrības atstumtos. Mākslinieki uzstāsies ar dziesmām no jaunā albuma un populārākajām grupas kompozīcijām. Viņu uzstāšanās vienmēr ir provokatīvs kabare, pankas, operas un teātra sintēzes sajaukums. Biļetes cena 49–69 €. Bilesuserviss.lv

22. NOVEMBRIS –
30. DECEMBRIS

IZRĀDE. JĀNIS SKUTELIS – HA! DAŽĀDĀS RĪGAS VIETĀS

Jānis Skutelis: «Jau pirms diviem gadiem gribējās uztaist stāvizrādi. Bet par ko lai runāju? Taču, kādu vakaru pārlasot Šekspīra lugas, ko visi aktieri parasti dara, te pēkšņi: «Visa pasaule ir skatuve, bet cilvēki – aktieri: tiem ir savas izejas un ieejas; un viens cilvēks savā dzīvē spēlē daudzas lomas. HA! Man ir, ko teikt!» Biļetes cena 20–30 €. Bilesuparadize.lv

Jaunās censonēs Īvas Heringtones lomā Madara Reijere

protams, divas spožums, ko kostīmu māksliniece Madara Botmane interpretējusi burtiskā vakartērpa mirzumā, viņas bruņās neļauj ieraudzīt ne mazāko plaisu. Tuvāko lokā Margo plosās starp centieniem būt atklāta un masku, kas acumirkli aizklāj pašas bailes, kad tās uzvirmo pārlieku spēcīgi. Šo varones mainību ir fascinējoši vērot, kaut izrāde veidojas partnerībā un niansēs izspēlē dzīves un mākslas likumsakarības.

Daigas Gaismiņas Kārena ir piemērs lielo panākumu nežēlibai – tie vienmēr prasa upurus, vai nu paša, vai kāda cita upuri tavā labā, un Kārena upurējas vīra karjerai. Savukārt Dombrovskis saspēlē ar Doveiku izgaršo radošu personību temperamenta izvirdumus, bet Laizāna Klements, nezaudējot pašcieņu, spēj sievai nodrošināt gan zināmu enkura sajūtu, gan pretstāvi. Madaras Reijeres (otrā sastāvā Agate Marija Bukša) Īva šajā zvaig-

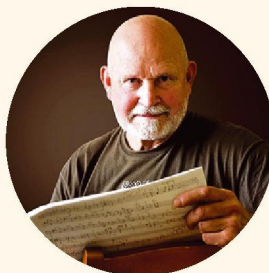
žņu ansambli iekļaujas kā maza plēsīga zivtiņa. Viņa pin intrigas ar aizkulišu personībām – lomās Mārtiņš Brūveris, Kaspars Aniņš, Inta Tirole, Elza Rūta Jordāne, Romāns Bargais – un, protams, ir drusku nepatīkama. Taču lieliski, ka aktrise savu varoni sadzīviski nepiezemē, bet viņas tiekšanos uz slavu parāda kā mūžīgu stāstu. Čūska paradīzē atradīsies vienmēr, pat ja katrs atbildēs pa savam – kas (vai kura) tā būtu. ●

25. NOVEMBRIS

IZRĀDE. ĀBELZIEDI UPĒ JAUNĀ RĪGAS TEĀTRA JAUNAJĀ ZĀLĒ

Režisors Alvis Hermanis veido leģendārās Aivara Freimaņa 1974. gada filmas *Ābols upē* turpinājumu. Filmā varonis Janka atgriežas stāstā par «latviešu Atlantīdu», un šis stāsts par Zaķusalas vēsturi kļūst par metaforu daudz kam citam. Lomās Ivars Kalniņš un Agate Krista. Izrādes izpārdotas.

27. NOVEMBRIS

KONCERTS. KLUSUMA AUGLIS VENTSPILS KONCERTZĀLĒ LATVIJA

Sagaidot Pētera Vaska 80 gadu jubileju, programma aptver komponista daiļradi no septiņdesmitajiem līdz mūsdienām. Līdzās *a cappella* skaņdarbiem izskanēs arī instrumentāli un vokāli instrumentāli opusi. Piedalās akadēmiskais koris *Latvija*, ērģelnieks Aigars Reinis, vijolnieks Daniils Bulajevs, čelliste Guna Šnē. Diriģents Māris Sirmāis. Biļetes cena 15–25 €. Bilesuparadize.lv